

SVETSKI DAN VODA 2008.

24.03.2008

Svetski dan voda 2008. Međunarodna godina sanitacije 2008. Higijena, voda i zdravlje

Â

Â

Generalna skupština Ujedinjenih nacija je rezolucijom 1992. godine u Rio de Janeirou odredila 22. mart kao Svetski dan voda, što je obeležavanje počelo od 1993. godine. Sve zemlje su pozvane da taj dan posvete primeni preporuka UN i preduzmu konkretnе korake i aktivnosti u skladu sa svojim nacionalnim interesima. Ujedinjene nacije su zvanično lansirale Međunarodnu godinu sanitacije kako bi ubrzale napredak za 2,6 milijarde ljudi širom sveta koji nemaju odgovarajuće higijenske uslove. Početak Međunarodne godine sanitacije, koja će trajati tokom 2008. godine, organizovali su odsek za ekonomsku i socijalnu pitanja pri Ujedinjenim nacijama u saradnji sa radnom grupom za vode Ujedinjenih nacija. Međunarodna godina sanitacije 2008. Izjava generalnog direktora Svetske zdravstvene organizacije Nedostatak higijenskih uslova ubija, ugrožava zdravlje, posebno dece, utiče na obrazovanje, utiče na zajednicu u celini, ali konstantno najviše pogodjuje siromaštne i na drugi način ugrožene planove zajednice. Oko 2,6 milijardi ljudi u svetu nema odgovarajuće higijenske uslove. Daleko smo od ostvarivanja Milenijumskih ciljeva razvoja. Čak i kada bi postigli ciljeve i dalje bi ostao veliki deo populacije bez jednog od osnovnih preduslova za zdravlje u zajednici. To je ono što mnogi očekuju od Svetske zdravstvene organizacije da kaže "da" i to je istina...

Â higijenskih uslova predstavlja jednu od najboljih opcija da se zaista unapredi zdravlje, socijalni i ekonomski razvoj. Sanitacija nije tema Milenijumskih ciljeva razvoja niti Međunarodne godine sanitacije zato što je problem, već zato što predstavlja rešenje. Način rad je pokazao da sanitacija zaista unapređuje zdravlje "da" jednostavne lako ostvarive intervencije snimaju na primer bolesti sa dijarejom za 391 milion slučajeva godišnje. Jednostavna rešenja postoje za siromaštne i urbane i ruralne zajednice koje su najviše pogodene. Ekonomija to potvrđuje: korist od svakog uloženog dolara, ruana ili rupija je devet puta veća. Najvećim delom korist imaju deca, domaćinstva i zajednice koje su najsilomašnije i kojima je pomoći najviše potrebna.

Hajde da ovaj optimizam učinimo realnim. Rad na poboljšanju higijenskih uslova je bio loš, a da bi se preokrenuo nabolje potrebno je više od godinu dana napornog rada. Svaki učinjen pomak biće dodatno suočen sa izazovima kao što su klimatske promene, ekonomski i održavanje postojeće infrastrukture predstavlja pravi izazov. I dalje je teško definisati održiva rešenja za gusto naseljena urbana divlja naselja.

Ponosna sam što je Svetska zdravstvena organizacija prepoznala značaj higijenskih uslova od svog osnivanja. Prva Svetska zdravstvena skupština definisala je higijenske uslove kao prioritet i do danas mi prepoznajemo njihov značaj. I dalje želimo nastojati da obezbedimo objektivne informacije i da ih učinimo dostupnim kao podršku izradnji načela i donošenju odluka, zalagajući se za ulaganje u higijenske uslove (sanitaciju) kao isplativu zdravstvenu intervenciju, povećavajući svoj uticaj putem osnaživanja postojećih i novih partnerstava i pomagajući ključnim partnerima na svim nivoima raspoloživim sredstvima.

Neodstatak higijenskih uslova predstavlja sramotu za ljudsko dostojanstvo. Potrudimo se da iskoristimo mogućnosti koje Međunarodna godina sanitacije donosi "da" promenimo način života i zdravlje mnogih ljudi. Dr Margaret Chan Generalni direktor

Svetska zdravstvena organizacija Uvod

Generalna skupština Ujedinjenih nacija je svojom rezolucijom A/C.2/61/L.16/Rev.1 od 4. decembra 2006. godine proglašila 2008. godinu Međunarodnom godinom sanitacije. Rezolucija je iskazala zabrinutost u vezi sa sporim i nedovoljnim napretkom u obezbeđivanju dostupnosti osnovnim higijenskim uslovima na globalnom nivou i prepoznala da napredak mora biti postignut kroz aktivno zalaganje i aktivnosti svih zemalja Evrope, kao i kroz aktivnosti agencija pri Ujedinjenim nacijama, regionalnih i međunarodnih organizacija, građanskih udruženja i drugih zainteresovanih strana. U Svetskoj zdravstvenoj organizaciji još od njenog osnivanja, sanitacija je prepoznata kao osnovni preduslov bezbedne strukture javnog zdravlja. Član 2(1) Ustava iz 1948. godine poziva na poboljšanje sanitacije i drugih aspekata higijene životne sredine. Tokom proteklih 50 godina, SZO je omogućila nova znanja i njihovu diseminaciju u vezi sa sigurnom dispozicijom tehnologija i recikliranjem otpada, a na čelu je istraživanja povezanosti vode, sanitacije i zdravlja. SZO je sarajevala sa ključnim partnerima u okviru međunarodnih napora razvoja radi poboljšanja sanitacije kao što su Međunarodna decenija vode za piće i sanitacije (1980-1990) i Svetski samit održivog razvoja u Johannesburgu (2002) do 2015. godine. U Johannesburgu su postavljeni Milenijumski ciljevi razvoja kako bi se prepolovio procenat ljudi koji nemaju osnovne higijenske uslove.

Međunarodna godina sanitacije "da" izazov

Zvanična statistika SZO i UNICEF-a sugeruje da je globalno oko 3,8 biliona ljudi (60%) 2004. godine imalo pristup poboljšanim higijenskim uslovima. Regije sa najslabijom pokrivenošću bile su podsaharska Afrika (37%), jugozapadna Azija (38%) i istočna Azija (45%). U osnovi se nalaze, doprinoseći ovakvoj situaciji: nedostatak političke volje, neadekvatni izvori finansiranja, slab institucionalni okvir, zanemarivanje izbora potrošača i kulturološka uverenja.

Za postizanje Milenijumskih ciljeva razvoja u vezi sa poboljšanjem sanitacije, globalna pokrivenost trebalo bi da bude bar 75% do 2015. godine. To znači da bi još 1,6 miliona ljudi imalo obezbeđene sisteme sanitacije. Postizanje Milenijumskih ciljeva razvoja značilo bi 391 milion slučajeva dijareje manje na godišnjem nivou. Zdravstvene dobiti od sanitacije uključene su u postojeće ekonomске analize koje pokazuju da bi se za svaki dolar uložen u sanitaciju učinilo oko 9 dolara. Aktivnosti SZO

Kao odgovor na poziv na akciju Generalne skupštine Ujedinjenih nacija, SZO Ä‡e obezbediti podršku ciljevima Međunarodne godine sanitacije 2008. u cilju ubrzanja unapređenja sanitacije i higijene i rešavanja zdravstvenih problema u vezi sa tim. Strateški, SZO se zalaže da se:

- promene nađela radi poboljšanja pokrivenosti/pristupa sanitaciji;
- unapredi pristup svim zainteresovanim informacijama o sanitaciji i uticaju na zdravlje; i
- osnaže partnerstva i povezanost sa ključnim zainteresovanim stranama i programima. Zalaganje za promenu nađela radi poboljšanja pokrivenosti/pristupa

UÄ•estvuje u međunarodnim, regionalnim i nacionalnim događajima, obezbeđujući onima koji odlučuju i zemljama informacije o zdravlju i ekonomskim koristima ulaganja u sanitaciju i higijenu i ohrabrujući ih da promene svoje programe i nađela ukoliko je to potrebno.

OÄ•ekivani rezultati: preuzimanje obaveze od strane donatora i zemalja u vezi sa izradom nađela za unapređenje pristupa sanitaciji i higijeni kao vid intervencije za rešavanje zdravstvenih problema. Unapređivanje pristupa svih zainteresovanih informacijama o sanitaciji i zdravlju

Promocija i diseminacija dostupnih informacija o sanitaciji, higijeni i zdravlju od strane sajtova kojima rukovodi SZO i druge inicijative. Ukoliko je potrebno, postojeće baze podataka biće unapređene i obezbeđena pomoć za njihovu revitalizaciju.

OÄ•ekivani rezultati: korišćenje informacija o sanitaciji, higijeni i zdravlju od strane donatora, zemalja i drugih ključnih partnera u razvoju svojih planova i programa sanitacije. Unapređivanje uslova sredine radi poboljšanja pristupa higijenskim uslovima kroz sledeće inicijative:

- Inicijativa u vezi sa kanalizacionom mrežom: analiza postojećih mogućnosti sanitacije i razvijanje nekonvencionalnih strategija i vodiča u rešavanju problema sanitacije u siromašnim urbanim regijama, uključujući i efekat klimatskih promena. Ovaj rad Ä‡e podržavati SZO u saradnji sa drugim ekspertima u vezi sa sanitacijom.
- Normiranje: zalaganje za podizanje profila sanitacije i higijene putem razvoja, diseminacije i postojeće revizije vodiča SZO kao što su bezbedna upotreba otpadnih voda, osnovni standardi sanitacije u kolama i zdravstvenoj službi, sanitacija na brodovima i u avionima, i sredstva za procenu uticaja sanitacije na zdravlje.

OÄ•ekivani rezultati: primena standarda sanitacije i vodiča u sanitarnim programima zemalja Å•lanica SZO. Javljanje partnerstva i povezanost sa ključnim zainteresovanim stranama i programima

UÄ•eđeće u ključnim aktivnostima Radne grupe za vode Ujedinjenih nacija u vezi sa sanitacijom u okviru Međunarodne godine sanitacije, uključujući razvoj:

- akcionog plana;
- strateškog plana komunikacije;
- zajedničkih publikacija o sanitaciji;
- websajta; i
- globalnog lansiranja.

OÄ•ekivani rezultati: zdravstvene perspektive su vidljive u okviru inicijativa Ujedinjenih nacija u Međunarodnoj godini sanitacije. Saradnja sa ključnim organizacijama i uÄ•eđeće u pripremnim aktivnostima za međunarodne, regionalne i događaje u vezi sa sanitacijom i higijenom u zemlji. Identifikovati tačke sinergije i nastaviti jačanje postojećih veza između zdravstvenih i obrazovnih programa, kao što su:

- Zdravlje majke i deteta – uloga sanitacije u smanjenju dijareje, kolere, Åistozomijaze, parazita i malnutricije kod dece; HIV/AIDS – uloga sanitacije u prevenciji HIV/AIDS;
- Urgentna stanja – uloga sanitacije u urgentnim stanjima;
- Obrazovanje – uključivanje poruka o sanitaciji i higijeni u nastavni program u kolama; primena minimalnih standarda sanitacije u kolama;
- Infrastruktura u zdravstvu – primena minimuma standarda sanitacije u zdravstvenim ustanovama.

OÄ•ekivani rezultati: uključivanje sanitacije i higijene u zdravstvene i obrazovne programe.

Razvijanje i jačanje partnerstva sa ključnim zainteresovanim stranama.

Sanitarno zdravstvene mere ä“ podaci I urbano i ruralno stanovništvo je koristilo u 2004. godini poboljšane sanitarno - zdravstvene mere. Odnos urbanog prema ruralnom stanovništву bio je 80% prema 39%. Zahvaljujući tome što je uÄ•injen ogroman napredak u južnoj Aziji, neđe od trećine njenog stanovništva koristi poboljšane sanitarno-zdravstvene mere. U podsaharskoj Africi dostupnost adekvatnim sanitarno-zdravstvenim merama ima samo 37% stanovništva.

Prema podacima UNICEF-a, broj dece ispod 5 godina koja Ä‡ive u domaćinstvima koja nisu obuhvarena sanitarno-zdravstvenim merama je 280 miliona. 1,8 miliona ljudi umire svake godine od dijareje uključujući i koleru. 90% svih smrtnih slučajeva uzrokovanih dijarejom su deca ispod 5 godina, od kojih većina Ä‡ivih u razvijenim zemljama. 88% svih smrtnih slučajeva uzrokovanih dijarejom pripisuje se neispravnoj vodi, neadekvatnim sanitarno-zdravstvenim merama i higijeni. Procenjeno je da unapređene sanitarno-zdravstvene mere smanjuju 32% rizik od nastanka bolesti präženih prolivom i grævima. Higijenske intervencije uključuju edukaciju i promociju pranjem ruku, što može da dovede do smanjenja više od 45% slučajeva nastanka bolesti präženih prolivom i grævima. Procenjeno je da pranje ruku sa sapunom smanjuje rizik od 42 do 47% od nastanka bolesti präženih prolivom i grævima. Procenjeno je da unapređene dostupnosti ispravne vode i usvajanje higijenskih navika može da smanji za 27% obolovanje od trahoma.

Procenjeno je da je 160 miliona ljudi inficirano Åistozomijazom. Treba takođe znati da osnovne sanitarno-zdravstvene mere smanjuju za više od 77% rizik od nastanka ovih infekcija. Ekonomski dobiti od postizanja Milenijumskog cilja vezanog za sanitarno-zdravstvene mere je da jedan dolar investiranja donosi više od devet dolara dobiti. Procenjeno je da je za 11% povećano upisivanje Ä‡enske dece u škole, pre svega zahvaljujući dostupnosti higijenskih nužnika u njima.

Ako neđe to brzo ne preduzmem, svet neće dostići cilj da se obuhvati 0,6 biliona stanovništva sanitarno-zdravstvenim meraima.

Procenjeno je da 2.6 biliona ljudi, to jest polovina razvijenog sveta, treba da ima dostupne sanitarno-zdravstvene mere.

PREDLOG AKTIVNOSTI POVODOM SVETSKOG DANA VODE 2008 Prikupljanje i analiza informacija i podataka " o sanitaciji, bolestima, uzročnicima bolesti, postojećoj politici i programima. Organizovanje događaja sa zdravstvenim i socijalnim radnicima, lekarima, nastavnicima, nevladinim organizacijama, životnom sredinom, privatnim sektorom " diskusije, forumi, seminari, takmičenja, ulični događaji i kvizovi. Organizovanje okruglih stolova i studijskih konferencija. Konferencije za novinare i rad sa medijima. Organizovanje poster prezentacija u skoli, zdravstvenim objektima i građanskim centrima.

Producija promotivnog materijala " hemijske olovke, majice, kape, i nalepnice za knjige.

Literatura u vezi sa sanitacijom

Sajt: WHO

- WHO Publications related to Sanitation (1990-2007) [pdf 142kb]

Sajt: Institut za javno zdravlje Srbije - Pokazatelji stanja " životne sredine u Republici Srbiji 2005. godina: www.batut.org.yu

- Zaštitna stanovništva od prekomernog sunčevog zračenja: www.batut.org.yu
- Nacionalni program / kampanja „Očiste ruke“ " bezbedne ruke": www.batut.org.yu
- Briga o zdravlju u letnjim mesecima: www.batut.org.yu
- Uticaji povlačene spoljne temperature na zdravlje ljudi: www.batut.org.yu
- Izborimo se sa nestajicom vode " Svetski dan voda: www.batut.org.yu
- Izlaganje organizma povlačenoj temperaturi spoljne sredine i prevencija "tetnih uticaja na zdravlje " topotni udar: www.batut.org.yu

- Incidenca i mortalitet od raka u centralnoj Srbiji: www.batut.org.yu Publikacija (po abecednom redu)

- Analysis of wastewater for use in agriculture

- Costs and benefits of water and sanitation improvements at the global level (Evaluation of the)

- Economic and health effects of Increasing coverage of low cost household drinking-water supply and sanitation interventions to countries off-track to meet MDG target 10

- Global water supply and sanitation assessment 2000 report

- A guide to the development of on-site sanitation

- Guidelines for the safe use of wastewater, excreta and greywater

Volume 1: Policy and regulatory aspects

- Guidelines for the safe use of wastewater, excreta and greywater

Volume 2: Wasterwater use in agriculture

- Guidelines for the safe use of wastewater, excreta and greywater

Volume 3: Wastewater and excreta use in aquaculture

- Guidelines for the safe use of wastewater, excreta and greywater

Volume 4: Excreta and greywater use in agriculture

- Meeting the MDG drinking water and sanitation target

- Meeting the MDG drinking water and sanitation target: the urban and rural challenge of the decade

- Operation and maintenance of rural water supply and sanitation systems

- Participatory hygiene and sanitation transformation: A new approach to working with communities

- Sanitation challenge: Turning commitment into reality

- Sanitation promotion

- Sanitation and hygiene promotion: programming guidance

- The challenge in disaster reduction for the water and sanitation sector: improving quality of life by reducing vulnerabilities

- Tools for assessing the O & M status of water supply and sanitation in developing countries

Materijal za novinare